

Om langtidsplanen for forsvaret – Notat 8/7-16

Behovet for forsvar: Samfunnets hovedoppgave er å sørge for innbyggernes sikkerhet.

Vi kan ikke utelukke faren for krig i Norge, men det vil være så forferdelig ødeleggende at ingen av dagens samfunnsproblemer blir sammenlignbare. Derfor må vi forsøke å forhindre at det skjer.

Hensikten med forsvaret er å redusere sannsynligheten for at det oppstår krig.

Altså; «Forsvaret er til for at det ikke skal brukes.». Mye tyder på at det derfor bør være stort og defensivt innrettet.

Norges viktigste bidrag til fred og stabilitet i verden, er å sørge for sikkerhet og stabilitet i Norske områder. Norske områder må ikke fremstå som et forsvarsmessig vakuum. Vi kan ikke overlate den oppgaven til andre, da det i seg selv ville skape økt spenning.

Hovedoppgaven for forsvaret må være forsvaret av Norge, ikke internasjonale operasjoner. Denne erkjennelsen må styre innretning, volum og utrustning. Den oppgaven bør være dimensjonerende.

Trenger vi et forsvar når vi ikke har fiender? Med tanke på forsvarsplanlegging, er det fullstendig irrelevant å vurdere om vi har fiender. Hverken England eller Tyskland hatet Norge eller nordmenn. Likevel ble vi invadert og okkupert av Tyskerne. Årsaken var at de så at den som kontrollerte norske områder og norske resurser ville ha en fordel i krigens videre utvikling. Trolig er den strategiske verdien av Norges beliggenhet og våre resurser større nå enn under andre verdenskrig.

Tidsperspektivet: Den sikkerhetspolitiske situasjonen kan endre seg veldig mye raskere enn den tiden det tar å bygge opp et tilstrekkelig forsvar. Derfor må en kontinuerlig sørge for at en har et troverdig forsvar.

Grenselinjen mellom Russland og Norge har verdens største forskjell i levestandard på hver side. Det betyr at ingen i denne verden har mer å tape på å miste suverenitet enn oss i Norge.

Dagens sikkerhetspolitiske situasjon:

- Den sikkerhetspolitiske situasjonen er kritisk. Nå kjører NATO styrker frem mot Russland!
- Russisk militær kapasitet er blitt meget stor og øker raskt videre. (også KINA osv)
- Meget liten nasjonal forsvarsevne i Norge og de fleste andre NATO-land – Stygg ubalanse
- Ny type HYBRID-krigføring = Gerasimovdoktrinen   Artikkel 5

Langtidsplan for forsvarsektoren «Kampkraft og bærekraft»:

- Fortsatt negativ økonomisk utvikling. (Banen var 1,4 i 2015 til 1,2 i 2035)
- Ytterligere nedbygging av landmakten (Hær og HV)
- Ytterligere avhengighet av NATO. Forutsetter at de skal forestå og lede forsvaret av Norge.

NATO er endret! Antall medlemsland har økt fra 16 til 28 etter Berlin-murens fall; 7 tidligere Warszawapaktland, 3 fra tidligere Sovjetunionen og 2 tidligere Østblokkland. I tillegg er NATO i større grad blitt et politisk diskusjonsforum enn en militær organisasjon.

Vil NATO stille opp? Norge bekymrer seg for om NATO vil stille opp for oss. Derfor gjør vi alt som kan blidgjøre NATO og USA (bortsett fra å prioritere eget forsvar!).

- Vi må vite at det står like dårlig til med forsvaret i de aller fleste andre NATO-landene også. Vi kan faktisk ikke forvente at de andre har spesielt mye mer forsvar enn det de trenger selv i en tilspisset situasjon. Når det først smeller, vil det være krise i hele Europa/Verden.
- Vi må vite at det nye Russiske konseptet for Hybridkrig, Gerasimovdoktrinen, er designet for å smyge under NATOs artikkel 5 (angrep på en er et angrep på alle og kollektiv krig).
- Vi burde kanskje heller bekymre oss for om Russland invaderer en av våre nye medlemsland, og at vi dermed er forpliktet til å gå til krig mot Russland.

Hvilke rådgivere har ført Norges forsvar i denne situasjonen?

De som tok feil for 13 år siden gjør samme feilen i dag. Det har gått prestisje i feilslutningen.

Lokalisering. Dagens leirer og baser bør i størst mulig grad videreføres for å sikre kapasitet, spredning, tilstedeværelse og reaksjonsevne. Flytting og nybygg koster veldig mye, og svekker vår økonomiske evne til raskt å øke vår forsvarsevne. I tillegg medfører flytting at en taper mye kompetanse, ved at de ansatte ikke følger med til ny lokalisering.

Optimalisering? En kan ikke bare legge vanlige bedriftsøkonomiske prinsipper til grunn for effektivisering av forsvaret. Det er faktisk grunnleggende nødvendig at man er lokalisert på mange steder, selv med en og samme type våpensystem.

Jo færre steder forsvaret er lokalisert på, jo større bli sårbarheten, og dermed også behovet for beskyttelse, hvilket igjen øker kostnadene ved samlokaliseringer.

Disse betraktningene gjelder når en erkjenner at det er behov for et nasjonalt forsvar, men er ikke så relevant om en kun skal produsere og utruste avdelinger for utenlands operasjoner.

Det bli for enkelt å avfeie protester mot nedleggelse og samlokalisering som tradisjonell lokaliseringsdebatt.

Mange dårlige prosjekt blir gjennomført uten sunn protest fra stedlig ledelse. I forsvaret er det som regel ikke gunstig for karrieren å kritisere overordnedes forslag.

Forsvaret er blitt ytterligere svekket under denne regjering. Forsvarsjefen mener at budsjettet er redusert med ca 1 milliard i løpet av 3 år. Det svekker volum og øving enormt.

Budsjettene må opp. Kursen for forsvarsbudsjettene var fra dagens 1,4% av BNP til 1,2% av BNP i 2035. NATO har krevd 2%. Norge har akseptert det kravet. Høyres landsmøte vedtok 2%. (Frp også) 165 til 180 milliarder på 20 år er ikke lesbart. 1,4% = 49,1 2% = 70 milliarder kroner.

Mye tyder på at Norge burde bruke langt mer av BNP på forsvaret enn øvrige NATO-medlemmer:

- Meget høy strategisk verdi. Beliggenhet og råvarer (fisk, olje, gass, ...)
- Meget lav BNP pr km². Få innbyggere på stort areal (land = Tyskland og hav = Middelhavet)
- Stort etterslep på vedlikehold, beredskapslagre osv i Forsvaret.

Tilbakebetalt. Hele forsvarets driftsbudsjett og noe av investeringsbudsjettet får vi tilbake i form av annen sysselsetting og bosetting. Nettokostnaden for å opprettholde sikkerhet og beredskap for krise og krig er altså vesentlig mindre enn det forsvarsbudsjettet viser. (Kanskje bare halvparten?)

Verneplikten er en grunnleggende forutsetning for et adekvat forsvar av Norge, og sørger for at forsvaret kan bli stort nok og består av vanlige folk (og ikke blir en liten gruppe dominert av personer med stor fasinasjon for uniformer og automatvåpen).

Helhet: Forsvaret må være balansert, komplett, landsdekkende og selvstendig. Hele befolkningen har rett på sikkerhet, også i sør. Nå er landmakten nesten utradert. Raketter og bomber kan ikke sikre sivilbefolkningen - kun soldater.

Norge trenger et selvstendig og fullverdig nasjonalt forsvar. NATO skal være et supplement til dette, ikke et alternativ. Vi trenger alle forsvarsgrenene, og må selvstendig kunne lede forsvaret av landet.

Volumet må opp. Det trengs langt flere soldater i det Norske forsvaret.

Teorien om at avansert teknologi avløser behovet for soldater var fremtredende på 1990-tallet. (100 timers krig mot Saddam). Etter erfaringene fra Afghanistan er den teorien forkastet av USA og UK.

- Hæren må bli mye større. Langt flere må derfor inn til førstegangstjeneste.
- Heimevernet må bli større – ikke mindre. Dette er nå eneste våpengren som kan forvalte verneplikten etter førstegangstjenesten inntil vi eventuelt får reetablert en mobiliseringshær.

Nå må vi løfte vår forsvarsevne raskest mulig. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er meget spent, og vårt nasjonale forsvar er historisk lite. Denne alvorlige situasjonen krever at:
Budsjettene må økes. Flere må inn til førstegangstjeneste. Vi må øke volumet på soldater, beredskapslagere, ammunisjon og øving. Hæren og HV må bli større, ikke mindre.
Vi bør ikke redusere antall baser. Vi må unngå å bruke pengene på nybygg og flytting.
Vi bør ikke sende forsvaret utenlands nå, vi trenger både dem og pengene i Norge.

Lokale konsekvenser: Agder fylkene blir nesten uten soldater på land i LTP. = ikke landsdekkende.

Stor effekt med ekstra bevilgninger

300 millioner til HV årlig betyr årlig trening for 45.000 befal og mannskaper, i praksis betyr det en dobling av trening og øvelse samt 100 % oppfylling.

Heimevernet er i høyeste grad stridende styrker. De har den samme utdannelsen som resten av forsvaret. Forskjellen er bare at de har lengre erfaring og opererer der de er lokalkjente og kan spille på hele sitt sivile kontaktnett. HV benytter hovedsakelig bakhold som stridsform. De har på forhånd valgt ut en rekke steder som gir dem god mulighet til å påføre fienden store tap, samtidig som de selv har gode muligheter til å unngå egne tap.

Det er avgjørende at ikke Heimevernet reduseres. Da er vi ikke lenger landsdekkende med betydelige konsekvenser både i krig og fred. (Agder blir aller dårligst dekket.)

Lars Espeland og Knut Aall